

**INDYWIDUALNE KONTA EMERYTALNE
W I POŁOWIE 2011 ROKU**

**URZĄD KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO
WARSZAWA, WRZESIEŃ 2011**

PION NADZORU UBEZPIECZENIOWO – EMERYTALNEGO

DEPARTAMENT NADZORU INWESTYCJI EMERYTALNYCH

Słowa kluczowe: INDYWIDUALNE KONTA EMERYTALNE, DODATKOWA FORMA OSZCZĘDZANIA
NA EMERYTURĘ

SYNTEZA

Opracowanie zawiera zestawienie podstawowych informacji dotyczących funkcjonujących od 2004 roku indywidualnych kont emerytalnych (IKE) przygotowane na podstawie danych przekazywanych do Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego przez instytucje finansowe prowadzące IKE, tj.:

- zakłady ubezpieczeń,
- towarzystwa funduszy inwestycyjnych,
- podmioty prowadzące działalność maklerską,
- banki.

W raporcie przedstawiono najistotniejsze zjawiska występujące na rynku indywidualnych kont emerytalnych w I połowie 2011 roku w stosunku do porównywalnych danych za I półrocze 2010 roku.

Najistotniejsze dane liczbowe charakteryzujące rynek IKE przedstawiają się następująco:

- wartość rynku pod względem zgromadzonych aktywów na dzień 30 czerwca 2011 roku wyniosła 2,9 mld zł i wzrosła o 24,4% w odniesieniu do analogicznego okresu poprzedniego roku,
- najwięcej aktywów IKE zgromadzono w zakładach ubezpieczeń: 1,2 mld zł,
- IKE posiadało 799 tys. osób, co stanowiło około 4,9% ogółu liczby osób aktywnych zawodowo,
- odnotowano wzrost liczby prowadzonych IKE o 2 tys. to jest o 0,3% w stosunku do I półrocza 2010 roku – największy względny wzrost zanotowano w podmiotach prowadzących działalność maklerską (24,0%),
- 36,1 tys. osób otworzyło IKE w I połowie 2011 roku, o 17,4 tys. osób więcej niż w analogicznym okresie roku poprzedniego,
- wartość przeciętnego stanu rachunku IKE wyniosła 3,7 tys. zł – najwyższą wartość występowała w podmiotach prowadzących działalność maklerską: 20,2 tys. zł,
- wysokość średniej wpłaty na IKE w I połowie 2011 roku wyniosła 1,3 tys. zł, zaś najwyższą wartość średniej wpłaty odnotowano w podmiotach prowadzących działalność maklerską (7,0 tys. zł),
- saldo transferowe, czyli wpłaty nowych środków pomniejszone o wypłaty kwot z IKE wyniosło 176,9 mln zł i wzrosło o 18,4% w I połowie 2011 roku, w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego.

SPIS TREŚCI

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O ZASADACH FUNKCJONOWANIA INDYWIDUALNYCH KONT EMERYTALNYCH	5
2. IKE W I POŁOWIE 2011 ROKU.....	6
2.1. Struktura wiekowa osób posiadających IKE	6
2.2. Liczba funkcjonujących IKE i wartość aktywów zgromadzonych na IKE	8
2.3. Wpłaty na IKE	10
2.4. Przeciętny stan konta IKE.....	12
2.5. Informacja o nowootwartych IKE.....	12
2.6. Wpłaty, zwroty oraz wypłaty transferowe z IKE.....	13
2.6.1. Wpłaty z IKE	14
2.6.2. Zwroty z IKE	14
2.6.3. Wpłaty transferowe dotyczące IKE.....	15
3. KONKLUZJE	17

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O ZASADACH FUNKCJONOWANIA INDYWIDUALNYCH KONT EMERYTALNYCH

Zgodnie z przepisem art. 3 ust. 1 i 2 ustawy o IKE prawo do wpłat na IKE przysługuje osobie, która ukończyła 16 lat¹. Posiadaczem IKE może być również osoba młodsza, jednak ma ona prawo do dokonywania wpłat na IKE tylko w roku kalendarzowym, w którym uzyskuje dochody z pracy wykonywanej na podstawie umowy o pracę i w wysokości nie przekraczającej tych dochodów.

W przypadku osób, które osiągnęły wiek 55 lat i decydują się na założenie indywidualnego konta emerytalnego, konieczne jest złożenie dodatkowego oświadczenia o niedokonaniu w przeszłości wypłaty środków zgromadzonych na IKE.

Indywidualne konto emerytalne jest prowadzone na podstawie pisemnej umowy zawartej przez oszczędzającego z:

- funduszem inwestycyjnym,
- podmiotem prowadzącym działalność maklerską,
- zakładem ubezpieczeń (umowa ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym),
- bankiem.

Zwolnienie podatkowe przysługujące osobie oszczędzającej na IKE ograniczone jest limitem kwotowym. Aby skorzystać z odliczenia podatkowego, oszczędzający może posiadać tylko jedno IKE. Tabela poniżej zawiera limity rocznych wpłat na IKE obowiązujące w latach 2004-2011.

Tabela 1. Limity wpłat na IKE w latach 2004-2011 (w zł)

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Kwota	3 435	3 635	3 521	3 697	4 055	9 579	9 579	10 077

Źródło: Obwieszczenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej

Od 1 stycznia 2009 roku w wyniku nowelizacji ustawy o IKE obowiązuje dwukrotnie wyższy niż w poprzednich latach, limit dopuszczalnych wpłat na IKE. Obecnie stanowi on równowartość trzykrotności prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej na dany rok, określonego w ustawie budżetowej lub ustawie o prowizorium budżetowym.

W ramach reformy II filara systemu ubezpieczeń społecznych wprowadzono nowy produkt: indywidualne konto zabezpieczenia emerytalnego (IKZE) oraz zachęty podatkowe w celu promowania idei dobrowolnego oszczędzania na emeryturę, poprzez odliczenie od dochodu kwot składek wpłacanych na IKZE w wysokości 4% podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie emerytalne.

¹ Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 2009 roku o zmianie ustawy o indywidualnych kontach emerytalnych oraz o pracowniczych programach emerytalnych (Dz. U. z 2010 Nr 18 poz. 98), od dnia 19 lutego 2010 roku zniesiony został warunek, na mocy którego prawo do wpłat na IKE posiadała osoba fizyczna, która podlegała nieograniczonemu obowiązkowi podatkowemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Miało to na celu dostosowanie polskich przepisów do przepisów prawa wspólnotowego i zniesienie zarzutu nierównego traktowania w Polsce nierezydentów podatkowych, przez uniemożliwienie im dokonywania wpłat na IKE, podczas gdy polscy rezydenci korzystali z tego prawa, a w konsekwencji również korzystali ze zwolnienia opodatkowania dochodu z indywidualnych kont emerytalnych.

Prawo do wpłat na IKE przysługuje osobie, która ukończyła 16 lat

Zachętą do oszczędzania na IKE jest zwolnienie z podatku od zysków kapitałowych

Aktualny limit wpłat na IKE wynosi 10.077 zł

2. IKE W I POŁOWIE 2011 ROKU

Według stanu na dzień 30 czerwca 2011 roku IKE były prowadzone przez:

- 12 zakładów ubezpieczeń na życie (na 30 zakładów ubezpieczeń na życie prowadzących działalność statutową),
- 15 towarzystw funduszy inwestycyjnych (na 50 towarzystw funduszy inwestycyjnych działających na rynku),
- 6 podmiotów prowadzących działalność maklerską (na 51 domów maklerskich działających na rynku i 14 banków prowadzących działalność maklerską),
- 8 banków komercyjnych (na 50 banków komercyjnych działających na rynku), 1 bank spółdzielczy oraz banki spółdzielcze zrzeszone w 3 bankach zrzeszających.

2.1. Struktura wiekowa osób posiadających IKE

W I półroczu 2011 roku funkcjonowało 798,9 tys. IKE. Biorąc pod uwagę liczbę umów o prowadzenie IKE zawartych przez kobiety i mężczyzn, umowy zawarte przez kobiety stanowią 53,0%, natomiast umowy zawarte przez mężczyzn 47,0% wszystkich umów.

Tabela 2. Liczba prowadzonych IKE według wieku i płci w I półroczu 2010-2011 (w szt.)

Wyszczególnienie	30.06.2010			30.06.2011		
	kobiety	mężczyźni	razem	kobiety	mężczyźni	razem
do 30 lat	36 229	40 107	76 336	30 997	34 812	65 809
31-40 lat	98 419	102 589	201 008	97 368	103 143	200 511
41-50 lat	104 254	91 172	195 426	102 723	91 597	194 320
51-60 lat	133 981	102 663	236 644	133 689	103 503	237 192
powyżej 60	51 375	36 081	87 456	58 972	42 108	101 080
OGÓŁEM	424 258	372 612	796 870	423 749	375 163	798 912

Źródło: Formularze statystyczne o IKE, obliczenia własne

Na koniec czerwca 2011 roku w grupie wiekowej do 40 lat nieznacznie więcej umów zostało zawartych przez mężczyzn (138 tys. IKE przy 128,4 tys. IKE prowadzonych dla kobiet). Wśród uczestników rynku IKE w wieku powyżej 40 lat dominują kobiety, które posiadały 295,4 tys. IKE, a mężczyźni 237,2 tys. IKE.

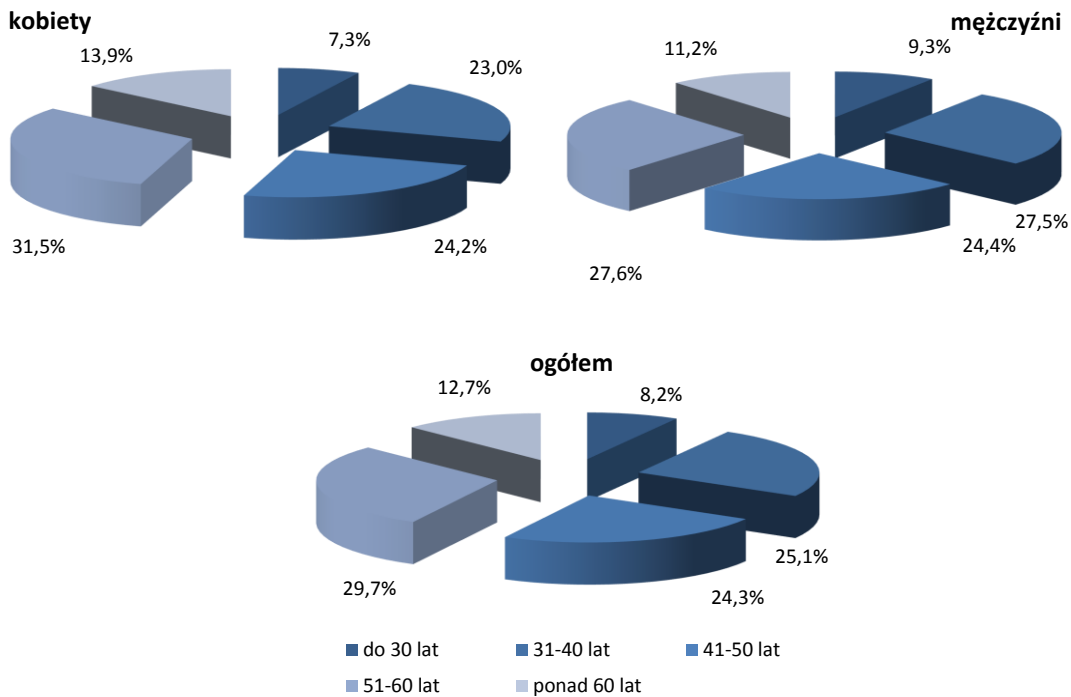
Analizując strukturę IKE w podziale na płeć należy zauważyć, że wzrost liczby IKE w I połowie 2011 roku o 2 tys. był generowany przez mężczyzn (2,6 tys. osób). Wśród kobiet zanotowano nieznaczny spadek liczby posiadanych IKE wynoszący 0,5 tys. osób.

Największy wzrost liczby prowadzonych IKE w I połowie 2011 roku w stosunku do I połowy 2010 roku odnotowano w grupie wiekowej powyżej 60 lat (13,6 tys. IKE, w ujęciu względnym wzrost o 15,6%), zaś najwyższy spadek w grupie wiekowej do 30 lat (10,5 tys. osób, w ujęciu względnym spadek o 13,8%).

Wśród posiadaczy IKE więcej jest kobiet niż mężczyzn

Najwięcej IKE jest wśród osób w wieku 51-60 lat

Wykres 1. Oszczędzający na IKE w I połowie 2011 roku według grup wiekowych i płci

Źródło: Formularze statystyczne o IKE, obliczenia własne

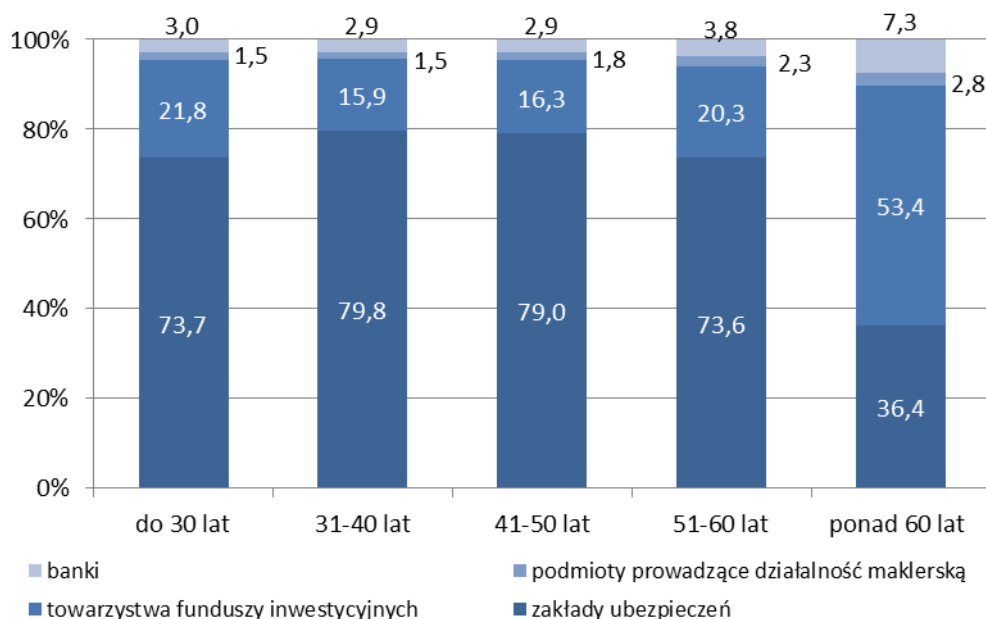
W I połowie 2011 roku, podobnie jak w poprzednich okresach sprawozdawczych, dominującą grupą wiekową oszczędzających na IKE były osoby w przedziale wiekowym 51-60 lat posiadające 29,7% ogółu kont. Analizując udział poszczególnych grup wiekowych w rynku IKE, widoczny jest w I połowie 2011 roku, w porównaniu do I połowy 2010 roku, nieznaczny wzrost udziału osób w wieku ponad 60 lat (1,7 pkt proc.) w łącznej liczbie osób posiadających IKE oraz dość znaczący spadek w grupie osób do 30 lat (1,3 pkt proc.).

Według stanu na dzień 30 czerwca 2011 roku 76,9% osób w wieku do 50 lat posiadało IKE w zakładach ubezpieczeń. Udział ten uległ zmniejszeniu z 79,0% w I połowie 2010 roku. W porównaniu z I półroczem roku ubiegłego, w analizowanym przedziale wiekowym zwiększył się z kolei udział osób posiadających IKE w towarzystwach funduszy inwestycyjnych (1,7 pkt proc.) i podmiotach prowadzących działalność maklerską (0,4 pkt proc.).

W przypadku osób w wieku powyżej 60 lat dominującą grupę 54,0 tys. (53,4% osób posiadających IKE w tym przedziale wieku) stanowiły osoby, które zawarły umowy o prowadzenie IKE z funduszami inwestycyjnymi. Istotnemu zwiększeniu uległ udział osób gromadzących środki finansowe na IKE prowadzonych przez zakłady ubezpieczeń. O ile w I półroczu 2010 roku tylko 28,8% osób korzystało z tej formy oszczędzania, o tyle na koniec czerwca 2011 roku było to już 36,4% osób z tej grupy wiekowej. Jednocześnie w pozostałych typach instytucji finansowych liczba osób w wieku powyżej 60 lat posiadających IKE uległa nieznacznemu zwiększeniu: w podmiotach prowadzących działalność maklerską (1,4 tys. IKE) oraz w towarzystwach funduszy inwestycyjnych (0,6 tys. IKE), w bankach o 90 IKE.

**IKE
w zakładach
ubezpieczeń
najchętniej
wybierały
osoby w wieku
do 60 lat**

Wykres 2. Struktura według wieku oszczędzających na IKE w przekroju instytucjonalnym w I połowie 2011 roku

Osoby po 60 roku życia chętniej wybierają IKE w TFI

Źródło: Formularze statystyczne o IKE, obliczenia własne

Wykres powyżej ilustruje zależność wieku osoby posiadającej IKE od rodzaju umowy o prowadzenie IKE. Osoby w wieku do 60 lat najchętniej wybierały IKE w zakładach ubezpieczeń. Wśród osób w wieku do 30 lat oraz 51-60 lat skłonność do zawierania umowy IKE z zakładami ubezpieczeń była nieco niższa na rzecz umów zawieranych z funduszami inwestycyjnymi. Osoby w wieku ponad 60 lat najchętniej wybierały IKE w towarzystwach funduszy inwestycyjnych (53,4%). W tej grupie wiekowej był zdecydowanie wyższy udział osób posiadających IKE w bankach (7,3%).

2.2. Liczba funkcjonujących IKE i wartość aktywów zgromadzonych na IKE

Podmioty uprawnione do prowadzenia IKE na koniec czerwca 2011 roku obsługiwały łącznie 798,9 tys. kont, na których zgromadzono aktywa o wartości 2 923,5 mln zł. W porównaniu z I półroczem 2010 roku, liczba prowadzonych rachunków wzrosła o 2 tys. (0,3%). Wzrost liczby obsługiwanych IKE, w wartościach względnych, odnotowano w podmiotach prowadzących działalność maklerską (24,0%) oraz w towarzystwach funduszy inwestycyjnych (6,8%). W zakładach ubezpieczeń oraz bankach odnotowano spadek, odpowiednio: o 2% oraz o 1,8%.

Na dzień 30 czerwca 2011 roku funkcjonowało 799 tys. IKE

Tabela 3. IKE funkcjonujące w I półroczu 2010-2011

Wyszczególnienie	Liczba IKE (w szt.)		Udział w wartości ogółem (w %)		Zmiana (w %)
	30.06.2010	30.06.2011	30.06.2010	30.06.2011	2011/2010
Zakłady ubezpieczeń	585 331	573 432	73,5	71,8	-2,0
Towarzystwa funduszy inwestycyjnych	168 679	180 133	21,2	22,5	6,8
Podmioty prowadzące działalność maklerską	12 609	15 636	1,6	2,0	24,0
Banki	30 251	29 711	3,8	3,7	-1,8
OGÓŁEM	796 870	798 912	100,0	100,0	0,3

Źródło: Formularze statystyczne o IKE, obliczenia własne

Od 2008 roku instytucje finansowe prowadzące IKE odnotowały, w ujęciu ilościowym i na poziomie zagregowanym, spadek prowadzonych IKE:

- w 2008 roku o 61 660 kont,
- w 2009 roku o 44 613 kont,
- w 2010 roku o 16 753 kont.

Zmiana powyższej tendencji spadkowej na wzrostową nastąpiła w I połowie 2011 roku, gdy funkcjonowało o 6,5 tys. więcej IKE w stosunku do stanu na 31 grudnia 2010 roku.

Tabela 4. Liczba funkcjonujących IKE w latach 2008-2011 (w szt.)

Wyszczególnienie	31.12.2008	30.06.2009	31.12.2009	30.06.2010	31.12.2010	30.06.2011
Zakłady ubezpieczeń	633 665	618 049	592 973	585 331	579 090	573 432
Towarzystwa funduszy inwestycyjnych	173 776	170 925	172 532	168 679	168 664	180 133
Podmioty prowadzące działalność maklerską	9 985	10 520	11 732	12 609	14 564	15 636
Banki	36 406	33 809	31 982	30 251	30 148	29 711
OGÓŁEM	853 832	833 303	809 219	796 870	792 466	798 912

Źródło: Formularze statystyczne o IKE, obliczenia własne

Analizując liczbę funkcjonujących IKE w latach 2008-2010 w ujęciu instytucjonalnym, od roku 2008 jedynie podmioty prowadzące działalność maklerską nie odnotowały spadku liczby IKE. Dodatkowo należy podkreślić, że w tych instytucjach liczba funkcjonujących IKE wzrasta nieprzerwanie od początku funkcjonowania IKE. Z kolei w okresie zmniejszania się liczby IKE w latach 2008-2010 największy spadek IKE odnotowały zakłady ubezpieczeń (blisko 93 tys. kont mniej) oraz towarzystwa funduszy inwestycyjnych i banki (odpowiednio: 23,5 tys. oraz 12,4 tys. kont mniej).

Wzrost liczby funkcjonujących IKE w I połowie 2011 roku, w stosunku do 2010 roku, nie dotyczył wszystkich instytucji finansowych obsługujących IKE. Więcej IKE, w stosunku do 2010 roku, było w towarzystwach funduszy inwestycyjnych (11,5 tys.) oraz w podmiotach prowadzących działalność maklerską (1,1 tys.). Mniej IKE funkcjonowało w zakładach ubezpieczeń (5,7 tys.) oraz w bankach (0,4 tys.).

Wartość aktywów zgromadzonych na rachunkach IKE wyniosła 2,9 mld zł i wzrosła w I połowie 2011 roku o 197,2 mln zł (7,2%) w stosunku do wartości aktywów IKE na koniec grudnia 2010 r. W stosunku do analogicznego okresu roku ubiegłego aktywa wzrosły o 573,4 mln zł (24,4%) we wszystkich instytucjach finansowych prowadzących IKE. W poszczególnych rodzajach instytucji finansowych odnotowano następujące poziomy wzrostu:

- w zakładach ubezpieczeń o 242,7 mln zł,
- w towarzystwach funduszy inwestycyjnych o 169,8 mln zł,
- w podmiotach prowadzących działalność maklerską o 104,4 mln zł,
- w bankach o 56,5 mln zł.

Tabela 5. Aktywa funkcjonujących IKE w I półroczu 2010-2011

Wyszczególnienie	Wartość IKE (w tys. zł)		Udział w wartości ogółem (w %)		Zmiana (w %)
	30.06.2010	30.06.2011	30.06.2010	30.06.2011	
Zakłady ubezpieczeń	989 846	1 232 558	42,1	42,2	24,5
Towarzystwa funduszy inwestycyjnych	841 228	1 011 037	35,8	34,6	20,2
Podmioty prowadzące działalność maklerską	253 693	358 087	10,8	12,2	41,1
Banki	265 387	321 863	11,3	11,0	21,3
OGÓŁEM	2 350 154	2 923 545	100,0	100,0	24,4

Źródło: Formularze statystyczne o IKE, obliczenia własne

Po raz pierwszy od 2007 roku odnotowano wzrost liczby IKE

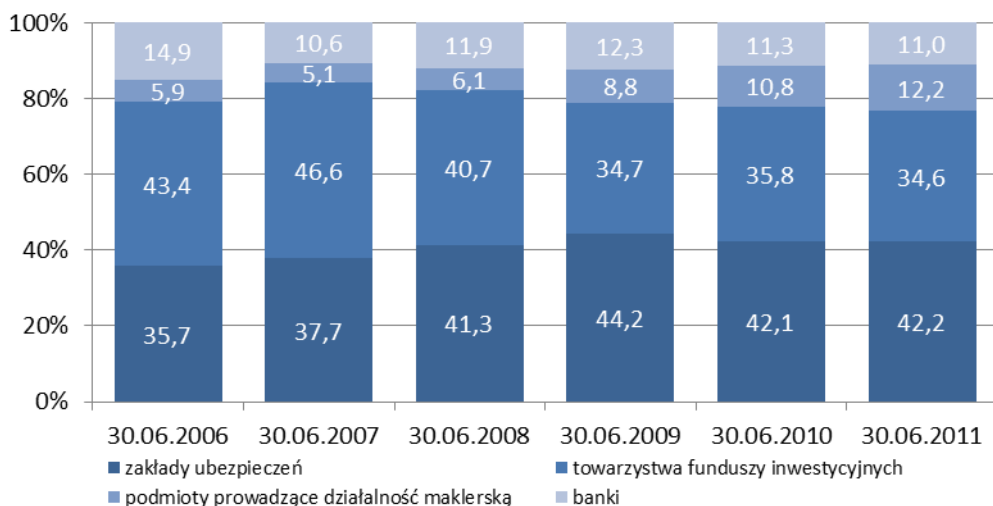
Na IKE zgromadzono 2,9 mld zł

W I połowie 2011 roku, w stosunku do I połowy 2010 roku, odnotowano nieznaczne zmiany w udziale poszczególnych rodzajów instytucji finansowych prowadzących IKE w rynku mierzonym wartością zgromadzonych aktywów. Wzrósł udział podmiotów prowadzących działalność maklerską (1,5 pkt proc.) i nieznacznie w zakładach ubezpieczeń (0,1 pkt proc.). W przypadku pozostałych instytucji nastąpił spadek ich udziału:

- w towarzystwach funduszy inwestycyjnych o 1,2 pkt proc.,
- w bankach o 0,3 pkt proc.

Strukturę aktywów IKE w kolejnych latach, w podziale na instytucje finansowe prowadzące IKE, przedstawia poniższy wykres.

Wykres 3. Struktura aktywów IKE w przekroju instytucjonalnym w I połowie 2006-2011 roku

**77% aktywów
IKE ulokowano
w zakładach
ubezpieczeń
i TFI**

Źródło: Formularze statystyczne o IKE, obliczenia własne

2.3. Wpłaty na IKE

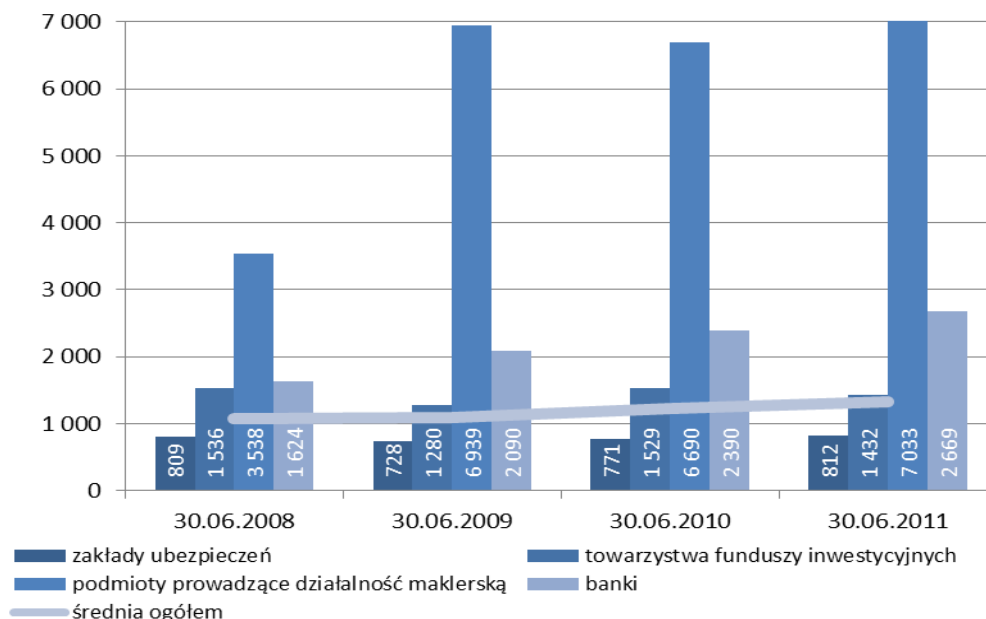
W I półroczu 2011 roku średnia półroczna wpłata na IKE wyniosła 1 319 zł, co oznacza wzrost o 101 zł w porównaniu ze średnią kwotą przekazywaną na IKE w analogicznym okresie roku poprzedniego. Łącznie na konta zostały wpłacone przez posiadaczy IKE środki finansowe w wysokości 284,8 mln zł, to jest o 34,1 mln zł więcej niż w I półroczu 2010 roku. Był to efekt wzrostu ogólnej liczby IKE oraz zwiększenia wskaźnika kont „aktywnych”.

Średnie wysokości wpłat na IKE w przekroju instytucjonalnym były istotnie zróżnicowane. Na IKE w podmiotach prowadzących działalność maklerską wpłacono średnio w I półroczu 2011 roku kwotę 7 033 zł, natomiast w zakładach ubezpieczeń 812 zł.

Podmioty prowadzące działalność maklerską, banki i zakłady ubezpieczeń zanotowały, w porównaniu do I półrocza 2010 roku, wzrost wysokości średniej wpłaty odpowiednio o 343 zł, 280 zł oraz 41 zł. Z kolei w przypadku towarzystw funduszy inwestycyjnych nastąpił spadek średniej wpłaty na IKE o 98 zł.

**Średnia
półroczna
wpłata na IKE
to 1 319 zł**

Wykres 4. Średnia wpłata na IKE w przekroju instytucjonalnym w I półroczu 2008-2011

Źródło: Formularze statystyczne o IKE, obliczenia własne

Analizując rynek IKE w aspekcie tzw. kont aktywnych², należy zauważyć, że ich liczba w I połowie 2011 roku stanowiła zaledwie 27,0% wszystkich funkcjonujących IKE. W stosunku do I półrocza 2010 roku, wskaźnik liczby IKE, na które dokonano wpłat, do liczby IKE ogółem zwiększył się o 1,2 pkt proc. (najbardziej w towarzystwach funduszy inwestycyjnych: wzrost o 8,5 pkt proc.).

Analogicznie jak w latach wcześniejszych, największy udział kont nieaktywnych tzn. kont, które nie są zasilane wpłatami, występował w zakładach ubezpieczeń i funduszach inwestycyjnych.

Tabela 6. Wskaźnik „aktywnych” IKE w I półroczu 2008-2011 (w %)

Wyszczególnienie	30.06.2008	30.06.2009	30.06.2010	30.06.2011
Zakłady ubezpieczeń	27,1	25,0	24,0	22,9
Towarzystwa funduszy inwestycyjnych	31,6	25,9	27,2	35,7
Podmioty prowadzące działalność maklerską	49,1	53,2	47,8	46,8
Banki	40,8	40,7	44,2	43,8
OGÓŁEM	28,9	26,2	25,8	27,0

Źródło: Formularze statystyczne o IKE, obliczenia własne

W I półroczu 2011 roku w instytucjach prowadzących IKE, z wyjątkiem zakładów ubezpieczeń i banków, zwiększyła się liczba IKE, na które dokonywano wpłat (ogółem o 10,2 tys. kont). Na wzrost ten miały wpływ zmiany odnotowane w TFI, gdzie w I połowie 2011 roku odnotowano, w stosunku do I półrocza 2010 roku, wzrost liczby kont zasilanych wpłatami o 18,4 tys. W przypadku IKE prowadzonych przez zakłady ubezpieczeń i banki liczba kont, na które dokonywano wpłat zmniejszyła się odpowiednio: o 9,2 tys. i 0,3 tys. kont.

Najwyższe składki przekazywane są do podmiotów prowadzących działalność maklerską

IKE, na które dokonywano wpłat stanowiły 27% kont

Liczba aktywnych IKE, wzrosła o 10,2 tys.

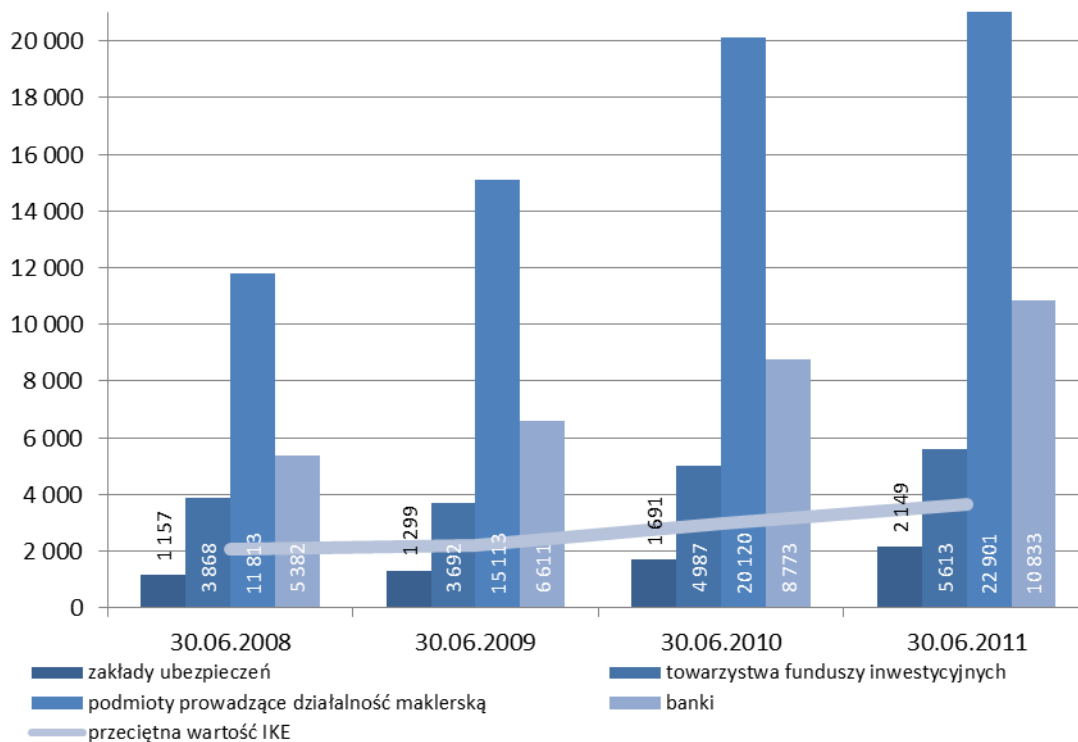
² Konto aktywne – konto, na które dokonano przynajmniej jednej wpłaty w danym okresie.

2.4. Przeciętny stan konta IKE

Na koniec czerwca 2011 roku posiadacz IKE zgromadził średnio kwotę 3 659 zł, o 710 zł więcej niż w analogicznym okresie roku ubiegłego. Najwyższe kwoty aktywów *per capita* zgromadzili posiadacze IKE w podmiotach prowadzących działalność maklerską (22 901 zł), zaś najniższe w zakładach ubezpieczeń (2 149 zł).

Przeciętny stan konta IKE to 3 659 zł

Wykres 5. Przeciętna wysokość środków zgromadzonych na IKE w przekroju instytucjonalnym w I półroczu 2008-2011

Najwyższe aktywa *per capita* zgromadzili IKE w podmiotach prowadzących działalność maklerską

Źródło: Formularze statystyczne o IKE, obliczenia własne

2.5. Informacja o otwieranych IKE

W latach 2004–2006 liczba otwieranych IKE systematycznie rosła, osiągając w 2006 roku najwyższy poziom 447,1 tys. kont. W kolejnych latach zauważalne było odwrócenie tendencji. W okresie 2007–2010 liczba otwieranych IKE ulegała istotnemu zmniejszeniu osiągając w 2010 roku najniższy poziom 40,7 tys. W pierwszym półroczu 2011 roku, zawarto 36,1 tys. umów o prowadzenie IKE, czyli niewiele mniej niż w całym 2010 roku.

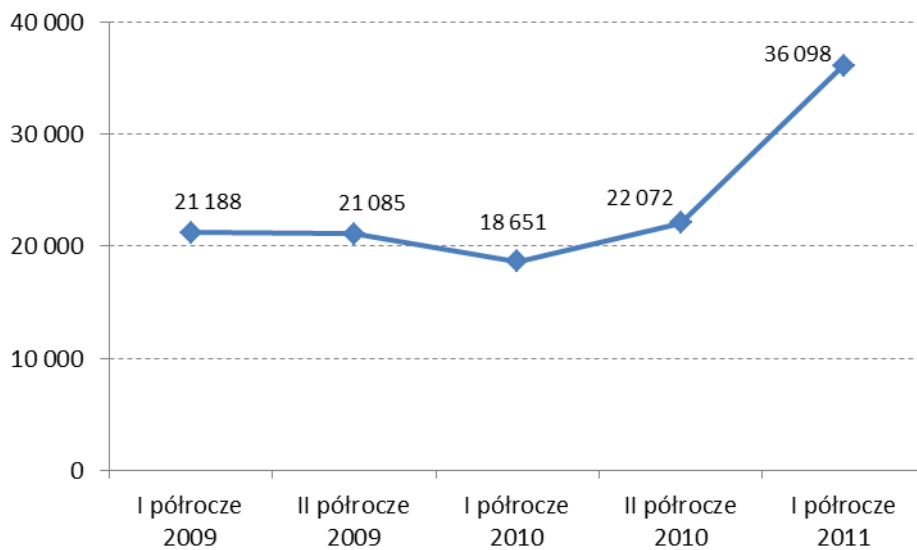
Tabela 7. Liczba otwartych IKE w I półroczu 2010-2011

Wyszczególnienie	Otwarte IKE		Udział w wartości ogółem	
	30.06.2010	30.06.2011	30.06.2010	30.06.2011
Zakłady ubezpieczeń	7 098	7 468	38,1	20,7
Towarzystwa funduszy inwestycyjnych	9 082	24 828	48,7	68,8
Podmioty prowadzące działalność	1 219	1 499	6,5	4,2
Banki	1 252	2 303	6,7	6,4
OGÓŁEM	18 651	36 098	100,0	100,0

Źródło: Formularze statystyczne o IKE, obliczenia własne

W I połowie 2011 roku umowy o prowadzenie IKE najczęściej zawierano z TFI

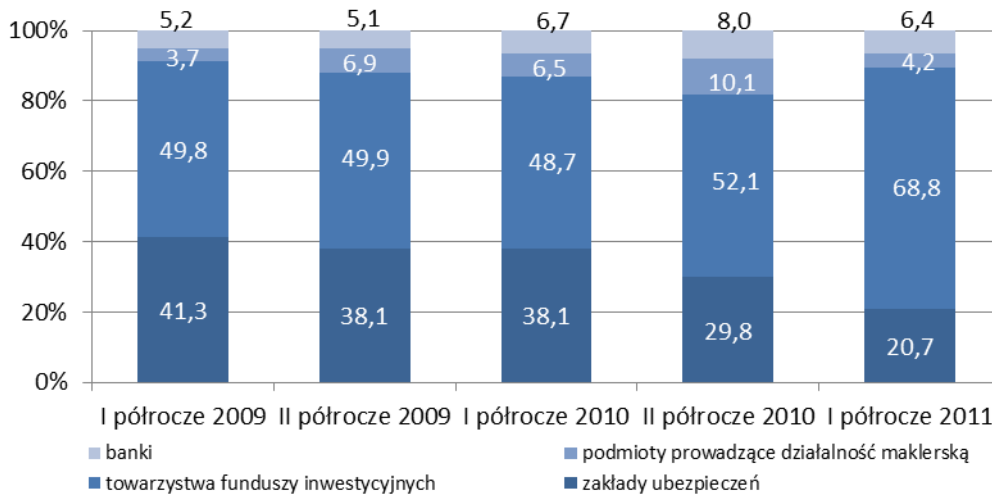
Wykres 6. Liczba IKE otwartych w latach 2009-2011

Źródło: Formularze statystyczne o IKE, obliczenia własne

Analizując liczbę nowo otwartych IKE w I połowie 2011 roku w podziale instytucjonalnym należy zauważyć, że analogicznie jak w latach wcześniejszych, nadal dominującą rolę odgrywają IKE otwierane w formie umowy z funduszami inwestycyjnymi oraz zakładami ubezpieczeń, przy czym liczba otwartych IKE w tych instytucjach wzrosła dwukrotnie w stosunku do liczby IKE otwartych w I połowie 2010 roku.

Wykres 7. Struktura otwartych IKE w przekroju instytucjonalnym w latach 2009-2011

Źródło: Formularze statystyczne o IKE, obliczenia własne

2.6. Wypłaty, zwroty oraz wypłaty transferowe z IKE

W kolejnych latach funkcjonowania IKE udział kont, które powstały po raz pierwszy systematycznie spadał na rzecz zwiększenia się udziału IKE tworzonych w związku z dokonaniem wypłaty transferowej z programu emerytalnego oraz z innego IKE. W I połowie 2011 roku powyższe wskaźniki kształtowały się następująco:

3. IKE założone po raz pierwszy: 87,5%,
4. IKE założone w związku z dokonaniem wypłaty transferowej z programu emerytalnego: 10,9%,
5. IKE założone w związku z dokonaniem wypłaty transferowej z IKE: 1,9%.

Zawarto dwukrotnie więcej umów o prowadzenie IKE niż w I połowie 2010 roku

Zwiększa się popularność IKE otwieranych w TFI

2.6.1. Wyплаты z IKE

Wyплата środków zgromadzonych na IKE zgodnie z przepisem art. 34 ust. 1 pkt 1 ustawy o IKE następuje:

- 1) na wniosek oszczędzającego jednorazowo lub w ratach po nabyciu uprawnień emerytalnych,
- 2) na wniosek osób uprawnionych do środków zgromadzonych na IKE zmarłego oszczędzającego.

Ponadto od 2009 roku posiadacze IKE mają do wyboru sposób wypłaty środków jednorazowo lub w ratach (art. 34 ust. 1 pkt 2 ustawy o IKE). Z możliwości wypłaty środków z IKE w ratach skorzystało w I połowie 2010 roku 19 osób, natomiast w I połowie 2011 roku było to 34 osoby - pozostałe wypłaty (odpowiednio: 3 093 oraz 3 830) zostały zrealizowane w formule jednorazowej.

Wyплаты z IKE zarówno w I połowie 2010 roku, jak i w 2011 roku, stanowiły marginalną część ogólnej liczby prowadzonych IKE nie przekraczając poziomu 1%.

Tabela 8. Wyплаты z IKE w półroczu 2010-2011

Wyszczególnienie	Liczba wypłat dokonanych z IKE (w szt.)		Wartość wypłat (w tys. zł)		Udział liczby wypłat w liczbie funkcjonujących IKE (w %)	
	30.06.2010	30.06.2011	30.06.2010	30.06.2011	30.06.2010	30.06.2011
Zakłady ubezpieczeń	657	1 034	4 584	8 551	0,1	0,2
Towarzystwa funduszy inwestycyjnych	1 739	2 278	8 266	12 516	1,0	1,3
Podmioty prowadzące działalność maklerską	50	51	1 008	1 361	0,4	0,3
Banki	666	501	7 283	5 736	2,2	1,7
OGÓŁEM	3 112	3 864	21 141	28 164	0,4	0,5

Źródło: Formularze statystyczne o IKE, obliczenia własne

W I połowie 2011 roku wypłacono z IKE 28,2 mln zł

Osoby, które zakończyły oszczędzanie na cele emerytalne za pośrednictwem IKE lub dokonały wypłaty po śmierci oszczędzającego, przeciętnie otrzymywały w I połowie 2011 roku kwotę 7,3 tys. zł (496 zł więcej niż w I połowie 2010 roku). Najwyższe przeciętne wypłaty zrealizowali posiadacze IKE w podmiotach prowadzących działalność maklerską (26,7 tys. zł), zaś najniższe w towarzystwach funduszy inwestycyjnych (5,5 tys. zł).

Średnia wypłata z IKE to 7,3 tys. zł

2.6.2. Zwroty z IKE

Zgodnie z przepisem art. 37 ust. 1 ustawy o IKE oszczędzający na IKE mają możliwość dokonania zwrotu zgromadzonych środków. Zwrot środków zgromadzonych na IKE pomniejszony o należny podatek od zysków kapitałowych następuje w przypadku, gdy umowa o prowadzenie IKE została wypowiedziana przez którąkolwiek ze stron lub wygasła z innych przyczyn (np. oszczędzający odstąpił od umowy). Równoznacznie ze zwrotem traktuje się pozostawienie środków zgromadzonych na IKE, jeżeli umowa na prowadzenie IKE wygasła, a nie spełnione są warunki do dokonania wypłaty lub wypłaty transferowej.

W I połowie 2011 roku liczba zwrotów i ich wartość wyniosły odpowiednio 26,6 tys. oraz 150,8 mln zł. Obie wielkości zwiększyły się w porównaniu do analogicznych danych za I półrocze 2010 roku odpowiednio o 0,7 tys. IKE i o 36,3 tys. zł. Więcej zwrotów miały wszystkie instytucje finansowe prowadzące IKE, z wyjątkiem zakładów ubezpieczeń, gdzie odnotowano spadek liczby zwrotów o 1,3 tys. oraz spadek wartości zwrotów o 2,5 mln zł.

Przeciętna kwota zwrotu wyniosła 5,7 tys. zł i była nieznacznie wyższa od kwot zwracanych w I półroczu 2010 roku. W 2011 roku zwracano przeciętnie o 1,2 tys. zł więcej niż w I połowie 2010 roku, jednakże zdecydowanie wyższe przeciętne zwroty zrealizowały banki i podmioty prowadzące działalność maklerską, odpowiednio: o 4,5 tys. zł oraz 3,6 tys. zł.

Przeciętna kwota zwrotu to 5,7 tys. zł

**Na wniosek
posiadaczy IKE
zwrócono
150,8 mln zł**

Tabela 9. Zwroty z IKE w I półroczu 2010-2011

Wyszczególnienie	Liczba zwrotów dokonanych z IKE (w szt.)		Wartość zwrotów dokonanych z IKE (w tys. zł)		Przeciętny zwrot z IKE (w zł)	
	30.06.2010	30.06.2011	30.06.2010	30.06.2011	30.06.2010	30.06.2011
Zakłady ubezpieczeń	14 297	13 002	67 721	65 191	4 737	5 014
Towarzystwa funduszy inwestycyjnych	9 799	11 025	31 833	52 665	3 249	4 777
Podmioty prowadzące działalność maklerską	271	290	2 166	3 355	7 993	11 567
Banki	1 500	2 278	12 764	29 572	8 509	12 982
OGÓŁEM	25 867	26 595	114 484	150 783	4 426	5 670

Źródło: Formularze statystyczne o IKE, obliczenia własne

Udział liczby zwrotów w ogólnej liczbie prowadzonych kont według stanu na 30 czerwca 2011 roku wyniósł 3,3% i kształtował się na podobnym poziomie w porównaniu do poprzedniego okresu. Analogiczny wskaźnik dla wartości zwrotów w stosunku do wartości zgromadzonych aktywów na kontach IKE w I połowie 2011 roku wyniósł 5,2% i zmniejszył się o 0,3 pkt proc. w stosunku do I półrocza 2010 roku.

Ustawodawca od 1 stycznia 2009 roku umożliwił oszczędzającym na IKE, w sytuacjach losowych, wystąpienie z wnioskiem o częściowy zwrot pod warunkiem, że środki te pochodziły z wpłat na IKE. Wobec powyższego posiadacze IKE mogą zlecać instytucjom finansowym prowadzącym IKE dokonanie częściowych zwrotów środków zgromadzonych na rachunkach IKE (art. 37 ust. 1a ustawy o IKE). W I połowie 2010 roku z możliwości tej skorzystały 922 osoby (wartość częściowych zwrotów 5,7 mln zł), natomiast w I połowie 2011 roku 1 615 osób (wartość częściowych zwrotów 8,2 mln zł).

2.6.3. Wypłaty transferowe dotyczące IKE

Zgodnie z przepisem art. 35 ust. 1 i 2 ustawy o IKE wypłata transferowa dokonywana jest pomiędzy instytucjami finansowymi działającymi w obrębie III filara systemu emerytalnego. Zgromadzone na IKE środki pozostają nadal w III filarze, mogą być jednak przeniesione na wniosek oszczędzającego lub na wniosek osób uprawnionych (w przypadku śmierci oszczędzającego) zarówno do innej instytucji finansowej prowadzącej IKE, jak i do pracowniczego programu emerytalnego.

W I połowie 2011 roku przyjęto na IKE łącznie 6,9 tys. wypłat transferowych z innych IKE oraz pracowniczych programów emerytalnych (wzrost o 95,3% w stosunku do analogicznego półrocza roku 2010). 85,8% wypłat transferowych z IKE przyjęto w bankach i towarzystwach funduszy inwestycyjnych, natomiast 81,9% transferów z pracowniczych programów emerytalnych przyjęto w zakładach ubezpieczeń i towarzystwach funduszy inwestycyjnych.

**Do IKE
przyjęto
6,9 tys. wpłat
transferowych**

Tabela 10. Transfery do IKE w I półroczu 2010-2011

Wyszczególnienie	z IKE		z programu emerytalnego		z IKE		z programu emerytalnego	
	(w szt.)				(w tys. zł)			
	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011
Zakłady ubezpieczeń	140	102	1 075	2 107	764	982	9 925	24 724
Towarzystwa funduszy inwestycyjnych	277	302	1 133	2 018	2 878	4 436	18 155	33 158
Podmioty prowadzące działalność maklerską	137	156	87	200	2 688	2 842	1 921	4 991
Banki	239	1 254	420	713	5 351	24 755	4 838	8 926
OGÓŁEM	793	1 814	2 715	5 038	11 681	33 015	34 838	71 800

Źródło: Formularze statystyczne o IKE, obliczenia własne

W I połowie 2011 roku dokonano 602 wypłaty transferowe na inne IKE, najwięcej w towarzystwach funduszy inwestycyjnych i zakładach ubezpieczeń (87,1%). Transfery z IKE do programu emerytalnego realizowały w I półroczu 2011 roku głównie banki (27). W analogicznym okresie roku ubiegłego zrealizowano tylko 3 transfery.

**Z IKE
dokonano 602
wypłaty
transferowych**

Tabela 11. Transfery z IKE w I półroczu 2010-2011

Wyszczególnienie	na IKE		do programu emerytalnego		na IKE		do programu emerytalnego	
	(w szt.)				(w tys. zł)			
	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011
Zakłady ubezpieczeń	227	248	-	-	3 160	2 291	-	-
Towarzystwa funduszy inwestycyjnych	157	252	2	1	2 495	4 892	469	5
Podmioty prowadzące działalność maklerską	44	29	-	-	680	718	-	-
Banki	51	45	1	27	801	545	2	748
OGÓŁEM	479	574	3	28	7 135	8 445	471	753

Źródło: Formularze statystyczne o IKE, obliczenia własne

3. KONKLUZJE

Indywidualne konta emerytalne nadal nie są popularną formą oszczędzania na emeryturę. Funkcjonujące obecnie zachęty podatkowe nie przyczyniły się do utrzymania wzrostu liczby IKE, odnotowywanego w latach 2004-2007. Od 2008 roku liczba funkcjonujących IKE systematycznie spadała, zaś liczba otwieranych kont zmniejszała się sukcesywnie od 2007 roku.

Analizowane półrocze daje jednak nadzieję na zmianę tej niekorzystnej tendencji. Po raz pierwszy od 2007 roku wzrosła liczba IKE w stosunku do liczby IKE funkcjonujących na koniec poprzedniego okresu. W I połowie 2011 roku zostało otwartych 36,1 tys. nowych IKE, czyli dwukrotnie więcej niż w analogicznym okresie roku ubiegłego. Wartość aktywów IKE w I połowie 2011 roku wzrosła o 573,4 mln zł w stosunku do I połowy 2010 roku i wyniosła 2,9 mld zł.

Na konta IKE oszczędzający wpłacili w I połowie 2011 roku 284,8 mln zł, o 13,6% więcej niż w I połowie 2010 roku. Ponadto kwota wpłat transferowych do IKE była wyższa niż łączna kwota wypłat środków, zwrotów oraz wypłat transferowych do pracowniczych programów emerytalnych i wyniosła 176,9 mln zł. Było to o 27,5 mln zł więcej niż w I półroczu 2010 roku.

Nieznacznie więcej osób niż w ubiegłym roku zdecydowało się w I połowie 2011 roku na zmianę formy oszczędzania na IKE. Zaobserwowano wzrost wypłat transferowych w ramach IKE z poziomu 479 w I połowie 2010 roku do poziomu 574 w analizowanym okresie. Głównie były to transfery z banków do funduszy inwestycyjnych oraz do zakładów ubezpieczeń.

Od 1 stycznia 2012 roku, wraz z wejściem w życie przepisów zmieniających ustawę o indywidualnych kontach emerytalnych, oferta produktów emerytalnych zostanie rozszerzona o indywidualne konta zabezpieczenia emerytalnego. Oba produkty powinny być względem siebie komplementarne a zachęty podatkowe wprowadzone zarówno w IKE, jak i w IKZE mają na celu pobudzenie skłonności do oszczędzania na cele emerytalne u większej niż dotychczas liczby osób.

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Oszczędzający na IKE w I połowie 2011 roku według grup wiekowych i płci	7
Wykres 2. Struktura według wieku oszczędzających na IKE w przekroju instytucjonalnym	8
Wykres 3. Struktura aktywów IKE w przekroju instytucjonalnym w I połowie 2006-2011 roku	10
Wykres 4. Średnia wpłata na IKE w przekroju instytucjonalnym w I półroczu 2008-2011	11
Wykres 5. Przeciętna wysokość środków zgromadzonych na IKE w przekroju instytucjonalnym....	12
Wykres 6. Liczba IKE otwartych w latach 2009-2011	13
Wykres 7. Struktura otwartych IKE w przekroju instytucjonalnym w latach 2009-2011	13

SPIS TABEL

Tabela 1. Limity wpłat na IKE w latach 2004-2011 (w zł)	5
Tabela 2. Liczba prowadzonych IKE według wieku i płci w I półroczu 2010-2011 (w szt.)	6
Tabela 3. IKE funkcjonujące w I półroczu 2010-2011	8
Tabela 4. Liczba funkcjonujących IKE w latach 2008-2011 (w szt.).....	9
Tabela 5. Aktywa funkcjonujących IKE w I półroczu 2010-2011	9
Tabela 6. Wskaźnik „aktywnych” IKE w I półroczu 2008-2011 (w %)	11
Tabela 7. Liczba nowootwartych IKE w I półroczu 2010-2011.....	12
Tabela 8. Wypłaty z IKE w półroczu 2010-2011	14
Tabela 9. Zwroty z IKE w I półroczu 2010-2011	15
Tabela 10. Transfery do IKE w I półroczu 2010-2011	15
Tabela 11. Transfery z IKE w I półroczu 2010-2011	16

URZĄD KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO
Plac Powstańców Warszawy 1
00-950 Warszawa

tel. (+48 22) 262-50-00
fax (+48 22) 262-51-11 (95)
e-mail: knf@knf.gov.pl

www.knf.gov.pl